

Kontinuita pomoci pre opatrovateľov a odkázané osoby aj v roku 2027

V súvislosti s najčastejšími otázkami k prechodu na nový systém zabezpečenia neformálnej alebo formálnej starostlivosti aj s využitím nového príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, upravený zákonom č. 406/2025 Z. z. o príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „zákon“), od 1. januára 2027 prinášame kľúčové informácie:

1. Ak je odkázaná osoba opatrovaná neformálnym opatrovateľom, prijímateľom sociálnej služby alebo žiadateľom o tieto formy starostlivosti, nie je potrebné o priznanie nového príspevku žiadať.

Konanie o novom príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby u osôb, ktoré sú v súčasnosti v systéme neformálnej alebo formálnej starostlivosti, začne automaticky z vlastného podnetu úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ex offa). **Nemusíte podávať žiadnu novú žiadosť.**

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej “úrad”) začne konanie o priznaní nového príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby (“PPO”) z vlastného podnetu k 1. januáru 2027. Úrad využije údaje z existujúcich informačných systémov, ktoré majú o súčasných opatrovateľoch a opatrovaných osobách, ako aj o prijímateľoch ambulantných služieb (denný stacionár a podobne) a opatrovateľskej služby a žiadateľoch o tieto sociálne služby k dispozícii. Tento automatický proces sa týka:

- **Opatrovaných osôb**, na ktorých opatrovanie k 30. decembru 2026 patrilo peňažný príspevok na opatrovanie (“PPNO”).
- **Osôb, na ktorých opatrovanie bola podaná žiadosť** o PPNO pred koncom roka 2026 a nebolo o nej právoplatne rozhodnuté.
- **Prijímateľov a žiadateľov** o ambulantné a terénne sociálne služby podmienené odkázanosťou (napr. denné stacionáre či domáca opatrovateľská služba).

Ak by úrad zistil, že mu chýbajú nejaké dôležité informácie, bude Vás, resp. odkázanú osobu kontaktovať.

Úrad rozhodne o priznaní PPO pre vyššie uvedené skupiny osôb najneskôr **do 31. marca 2027.**

2. Peňažný príspevok na opatrovanie budeme vyplácať až do rozhodnutia o novom príspevku

Výplata peňažného príspevku na opatrovanie (“PPNO”) sa nepreruší. Štát bude súčasný PPNO vyplácať opatrovateľovi aj po 1. januári 2027, a to až do právoplatnosti rozhodnutia o priznaní nového príspevku na pomoc pri odkázanosti (“PPO”) odkázanej osobe, ktorú opatruje.

PPNO sa bude v tomto prechodnom období od 1. januára 2027 vyplácať **v nových, zvýšených sumách**, ktoré zodpovedajú sumám nového PPO určeného na neformálne opatrovanie (napr. 740 eur pri opatrovaní jednej dospeléj osoby, resp. 940 eur pri nezaopatrenom dieťati). Zároveň bude môcť v období od 1.1.2027 do rozhodnutia o PPO odkázaná osoba využívať aj sumu určenú na formálnu starostlivosť (90 € v stupni IV a 270 € v stupni V), o ktorej využívaní bude úradu predkladať doklady o úhrade a po právoplatnosti rozhodnutia o nároku na PPO jej bude spätne vyplatená.

4. Postavenie opatrovateľa zostáva chránené

Fyzická osoba, ktorá k 30. decembru 2026 poberala príspevok na opatrovanie (PPNO), sa od 1. januára 2027 automaticky považuje za **neformálneho opatrovateľa** podľa nového zákona. Týmto krokom garantujeme zachovanie práv v oblasti dôchodkového a zdravotného poistenia pre neformálnych opatrovateľov, ktorí sú jediným opatrovateľom, ako aj oslobodenie príjmu od dane.

5. Bude potrebné pri prechode z príspevku na opatrovanie na nový príspevok na pomoc pri odkázanosti (PPO) žiadať o vydanie integrovaného posudku (ďalej "IP")?

Všeobecne platí, že ak osobe, o ktorej nároku na PPO začne úrad konať o PPO z vlastného podnetu k 1.1. 2027 (viď otázka č. 1) nebol právoplatne vydaný IP, bude jej priznaný PPO vo výške zodpovedajúcej stupňu odkázanosti podľa komplexného posudku alebo rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydaného do 31.8.2025, na základe ktorého sa poskytoval príspevok na opatrovanie (PPNO) alebo sociálna služba. Po priznaní PPO sa môže odkázaná osoba rozhodnúť o ďalšom využití PPO (zmene formy starostlivosti, prípadne jej kombinácii).

Pre osoby, ktoré sú dnes opatrované alebo sú prijímateľmi sociálnych služieb ambulantnou či terénnou formou a týka tzv. automatický prechod, môžu nastať nasledovné situácie:

Situácia odkázanej osoby k 30.12.2026	Potrebuje nový IP?
Odkázaná osoba, ktorá je opatrovaná (patril/bol vyplácaný príspevok na opatrovanie - PPNO)	NIE. Ak IP nebol vydaný, bude jej priznaný PPO vo výške zodpovedajúcej stupňu odkázanosti podľa komplexného posudku vydaného do 31.8.2025, na základe ktorého sa PPNO poskytoval. Ak stupeň odkázanosti nebol určený bude PPO priznaný podľa stupňa IV.
Odkázaná osoba, ktorá je opatrovaná (patril/bol vyplácaný PPNO) a zároveň je prijímateľom ambulantnej sociálnej služby alebo opatrovateľskej služby	NIE. Ak IP nebol vydaný, bude jej priznaný PPO vo výške zodpovedajúcej stupňu odkázanosti podľa komplexného posudku alebo rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydaného do 31.8.2025, na základe ktorého sa PPNO alebo sociálna služba poskytovala. ALE v prípade, že sa bude líšiť stupeň odkázanosti uvedený v komplexnom posudku a v rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu, pre nárok na PPO úrad prihliadne na ten posudok, ktorý je časovo aktuálnejší. V prípade pochybností môže zároveň úrad začať konať o IP z vlastného podnetu.
Odkázaná osoba je prijímateľom ambulantnej sociálnej služby alebo domácej opatrovateľskej služby	NIE. Ak IP nebol vydaný, bude jej priznaný PPO vo výške zodpovedajúcej stupňu odkázanosti podľa rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydaného do 31.8.2025, na základe ktorého sa sociálna služba poskytuje.

6. Kedy bude integrovaný posudok (IP) predsa len potrebný?

Nový IP bude potrebný v týchto prípadoch:

- **Termín opätovného posúdenia:** Ak je v súčasnom komplexnom posudku alebo v rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu určený termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, úrad začne konanie o IP, resp. je potrebné o neho požiadať v prípade termínu určeného v rozhodnutí o sociálnej službe, najneskôr k tomuto termínu.
- **Zmena sociálnej služby:** Ak je poskytovaná sociálna služba ešte na základe rozhodnutia o odkázanosti na túto sociálnu službu a osoba má záujem o začatie poskytovania iného druhu sociálnej služby, na ktorej odkázanosť nemá vydané rozhodnutie, je potrebné požiadať o vydanie IP. Naďalej platí, že rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu sú platné až do vydania právoplatného IP.
- **Zmena zdravotného stavu:** Ak sa zdravotný stav zhorší a je predpokladaný vyšší rozsah potreby pomoci pri odkázanosti aj v rámci už poskytovanej sociálnej služby, je potrebné požiadať o vydanie IP.
- **Pochybnosti úradu:** Ak vzniknú dôvodné pochybnosti o trvaní odkázanosti alebo jej rozsahu, úrad môže začať konanie o IP z vlastného podnetu.

7. Komu bude príspevok na pomoc pri odkázanosti (PPO) vyplácaný – odkázanej osobe (seniorovi, dieťaťu) alebo poskytovateľovi starostlivosti (rodičovi/poskytovateľovi sociálnej služby/opatrovníkovi)? Čo keď odkázaná osoba nemá vlastný účet?

Nárok na PPO sa priznáva odkázanej osobe a teda jej má byť aj vyplácaný. PPO sa bude vyplácať buď bezhotovostne na účet uvedený v žiadosti (čo automaticky neznamená, že majiteľom účtu musí byť odkázaná osoba), alebo v hotovosti poštovým poukazom. Zákon teda nevyžaduje, aby odkázaná osoba (napr. senior alebo dieťa) malo vlastný samostatný účet.

Aj vzhľadom k tomu, že úrad nebude mať k 1.1.2027 údaje o číslach účtu všetkých opatrovaných a prijímateľoch sociálnych služieb, do získania týchto údajov bude PPO vyplácaný spôsobom, akým sa osobe vypláca iný opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu, ak si osoba neurčí iný spôsob výplaty. Ak to nie je možné, bude sa vyplácať v hotovosti peňažným poukazom.

8. Kto bude podpisovať zmluvy a rozhodovať o využití príspevku na pomoc pri odkázanosti (PPO), ak ide o dieťa alebo dospelú osobu, ktorá vzhľadom na svoj zdravotný stav nie je spôsobilá na právne úkony?

Pri maloletom dieťati koná zákonný zástupca, spravidla rodič.

Pri plnoletej osobe je rozhodujúce, či bola súdom obmedzená v spôsobilosti na právne úkony. Ak áno, koná za ňu súdom ustanovený opatrovník v rozsahu určenom rozhodnutím súdu. Samotná diagnóza ešte neznamená, že napr. rodič alebo iný rodinný príslušník môže za plnoletú osobu automaticky podpisovať všetky právne úkony. Zákon počíta s viacerými možnosťami podpory odkázanej osoby pri nakladaní s PPO. Ak odkázaná osoba nemá ustanoveného zákonného zástupcu, môže splnomocniť blízku osobu.

Ak by bolo riziko, že PPO nebude použitý na svoj účel, úrad môže určiť osobitného príjemcu PPO. Osobitný príjemca je povinný použiť príspevok iba v prospech odkázanej osoby a na účel, na ktorý má byť použitý.

9. Bude možné aj naďalej kombinovať ambulatnú sociálnu službu a neformálnu starostlivosť s využitím príspevku na odkázanosť pomoc pri odkázanosti (PPO)? Budú pri tejto kombinácii stanovené časové alebo iné obmedzenia?

Áno, táto kombinácia bude možná. Časové obmedzenia pri kombinácii nie sú v zákone stanovené.

Neformálnu starostlivosť bude možné kombinovať s formálnou starostlivosťou - ambulatné sociálne služby podmienené odkázanosťou (napr. denný stacionár, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie), domáca opatrovateľská služba, prepravná služba, požičiavanie pomôcok, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci. Zároveň bude možné využiť aj služby sociálneho podniku pri starostlivosti o dom a záhradu.

Taktiež bude možné poskytovať s využitím PPO v zákonom stanovených situáciách aj pobytovú formu sociálnej služby v zariadení, a to

- pri poskytovaní pomoci pri odkázanosti v hospici alebo dome ošetrovateľskej starostlivosti,
- pri odľahčení neformálneho opatrovateľa
- počas neprítomnosti neformálneho opatrovateľa (napr. z dôvodu jeho hospitalizácie alebo z iných vážnych dôvodov).

10. Ak sa od 1. januára 2027 začne o opatrovanú osobu/dieťa s ŽZP starať iná osoba (napr. stará mama) namiesto rodiča, bude potrebné vypracovať nový integrovaný posudok (IP), alebo postačí nahlásiť zmenu osoby poskytujúcej starostlivosť? Termín preposúdenia nebol v komplexnom posudku určený.

Samotná zmena osoby, ktorá poskytuje neformálnu starostlivosť, nie je dôvodom na nové konanie o IP. Pri prechode na nový systém, sa opatrovateľ - poberateľ príspevku na opatrovanie k 30.12.2026 považuje za neformálneho opatrovateľa (jeho údaje sa zapíšu do evidencie neformálnej starostlivosti), až kým sa nepreukáže opak – to znamená, že až do doby, kedy odkázaná osoba (resp. jej zákonný zástupca) nenahlási do evidencie iného neformálneho opatrovateľa, resp. ďalšieho.

Ak nastane zmena v osobe neformálneho opatrovateľa je teda potrebné zo strany odkázanej osoby najneskôr do 5 pracovných dní od tejto zmeny oznámiť zmenu údajov do evidencie, najmä údaje o novom neformálnom opatrovateľovi, dátum zmeny, miesto poskytovania starostlivosti a výšku mesačnej odmeny za neformálnu starostlivosť (ak pôjde len o jednu osobu opatrovateľa - suma je 740 eur). Taktiež je potrebné, aby novo nahlásený neformálny opatrovateľ (napr. stará mama) spĺňal podmienky stanovené zákonom pre neformálneho opatrovateľa (napr. zdravotná spôsobilosť).